

Кучер Дмитро
канд. с-г. наук, доцент
Дідківський Анатолій
канд. с-г. наук, доцент
Житомирський національний агроекологічний університет
Житомир, Україна

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ-ПЕРВІСТОК РІЗНИХ ГЕНЕАЛОГІЧНИХ ФОРМУВАНЬ

Розведення за лініями є найвищою ланкою селекційно-племінної роботи. Основною його метою є подальше вдосконалення тварин високої племінної цінності, адже племінні і продуктивні якості тварин визначаються, в певній мірі, їх походженням, та є одним із найпотужніших засобів генетичного удосконалення порід і типів молочної худоби [1–4].

Ефективність розведення за лініями залежить від числа поколінь її продовжувачів та наявності у ній бугаїв-лідерів, щоб забезпечити упродовж чотирьох-шести поколінь їхній прогресивний розвиток [3, 5, 6].

Метою досліджень було вивчення впливу лінійної належності на молочну продуктивність корів-первісток голштинської породи.

Матеріалом досліджень слугувала інформація про племінне і продуктивне використання 419 корів-первісток голштинської породи. Маточне стадо ПАФ «Єрчики» формувалось шляхом завезення ремонтного молодняку з кращих племзаводів і племрепродукторів України. В останні три роки надій на середньорічну корову склав 6500–7500 кг молока.

Для проведення досліджень були відібрані групи корів-первісток, які належали до 4 ліній (не менше 3 бугаїв-плідників у кожній), зокрема: Старбака 352790, Сейлінг Трайджун Рокіта (С.Т. Рокіта) 252803, Чіфа 1427381, Елевейшна 1491007.

Первинні дані опрацьовані методом варіаційної статистики за Н. А. Плохинским (1969). Результати вважали статистично-достовірними, якщо $P < 0,05(*)$, $P < 0,01 (**)$, $P < 0,001 (***)$.

У результаті проведених досліджень встановлено, що розподіл тварин різних генеалогічних формувань нерівномірний – найбільш малочисельною була лінія С.Т. Рокіта, тоді як лінія Старбака домінувала за наявним поголів'ям (табл. 1).

Таблиця 1. Молочна продуктивність первісток голштинської породи різних ліній

Показники, одиниці виміру	Лінія (M±m)					Різниця max–min	
	Старбака (n = 139) I	С. Т. Рокіта (n = 65) II	Чіфа (n = 114) III	Елевейшна (n = 101) IV		d±md	
						td	
Надій за 305 днів, кг	6071±140,0	5873±165,5	6080±142,1	6343±170,1		470±237,5	1,99*
Жирно-молочність, %	3,72±0,05	3,79±0,06	3,74±0,07	3,69±0,060		0,1±0,092	1,08
Молочний жир, кг	220,2±10,37	207,7±8,59	218,6±7,24	232,9 ±9,01		25,2±12,45	2,02*
Білково-молочність, %	3,15±0,050	3,20±0,047	3,16±0,045	3,13±0,04		0,07±0,06	1,13
Молочний білок, кг	188,7±9,40	175,1±8,64	186,0±7,91	199,3±8,50		24,1±12,10	2,00*
Молочний жир+білок, кг	399,9±13,60	384,7±14,22	400,7±11,81	425,0±12,90		40±19,2	2,11*
Жива маса, кг	508±10,2	507±12,1	504±12,7	511±11,5		6,4±11,52	0,56
Коефіцієнт молочності, кг	1105±43,9	1065±33,9	1117±30,2	1151±39,9		86±52,3	1,64

Як показали наші дослідження, корови-первістки голштинської породи різних ліній за живою масою та показниками молочної продуктивності мають суттєві відмінності. В однакових умовах годівлі, утримання та доїння, тварини всіх ліній мають високі показники молочної продуктивності. Кращими параметрами молочної продуктивності характеризуються корови-первістки, які відносяться до IV групи (лінія Елевейшна). Так, їх надій за 305 днів лактації становив 6343 кг молока, вміст жиру в молоці – 3,69 %, продукція молочного жиру та білка – 425,0 кг. Це пояснюється, на нашу думку, тим, що бугаї-плідники, які представляють лінію Елевейшна споріднені з родоначальником або продовжувачами даної лінії та мають високий генетичний потенціал продуктивності (комплексний інбридинг у віддаленому ступені). Найнижчу продуктивність мали корови-первістки II групи – лінія С. Т. Рокіта: відповідно 5873 кг, 3,79 %, 384,7 кг.

Первістки ліній Старбака (6071 кг, 3,72 %, 399,9 кг) та Чіфа (6080 кг, 3,74 %, 400,7 кг) зайняли проміжне положення.

При порівнянні ліній Елевейшна та С. Т. Рокіта різниця за надоєм (+470 кг), молочним жиром (+25,2 кг), молочним білком (+24,1 кг) та їх сумарною продукцією (40,0 кг) виявилась статистично-достовірною ($t_d = 1,99-2,11$, при $P \leq 0,05$).

Невід’ємними параметрами оцінки молочної продуктивності корів є не тільки величина надою, а й вміст жиру і білка у молоці. Так встановлено, що найбільший вміст жиру у молоці був у менш продуктивних, серед досліджуваних, тварин лінії Рокіта та склав 3,79 %, що є цілком закономірним.

Молочна продуктивність голштинських корів обумовлені їх лінійною належністю, крім того – племінною цінністю бугаїв-плідників, що використовувались у господарстві. З метою підвищення рівня молочної продуктивності майбутніх нащадків при опрацюванні плану племінного підбору доцільно орієнтуватись на бугаїв-плідників ліній Елевейшна, Старбака та Чіфа, індивідуально враховуючи генеалогію кожної корови.

Список використаних джерел

1. Кравченко Н.А. Племенной подбор. Москва : Сельхозгиз, 1957. 399 с.
2. Кравченко Н.А. Подбор и разведение по линиям. *Племенное дело в скотоводстве*. Москва : Колос, 1967. С. 251–350.
3. Кучер Д. М. Розведення за лініями в заводському стаді української чорно-рябої молочної породи. *Вісн. ЖНАЕУ*, 2015. № 2 (52). т. 3. С. 121–127.
4. Пелехатий М. С., Кучер Д. М. Ефективність використання кросів ліній в заводському стаді української чорно-рябої молочної породи. *Вісн. ЖНАЕУ*, 2012. № 2 (31). т. 1. С. 141–151.
5. Петренко І. П. До теорії розведення за лініями в молочному скотарстві. *Розведення і генетика тварин*. К.: Аграрна наука, 2005. Вип. 38. С. 63–66.
6. Салогуб А. М., Хмельничий Л. М. Господарсько-корисні ознаки корів-первісток української чорно-рябої молочної породи при різномурівні гетерогенного підбору. *Вісник Сумського нац. аграр. ун-ту*, 2010. Вип. 5 (45). С. 129–133.

